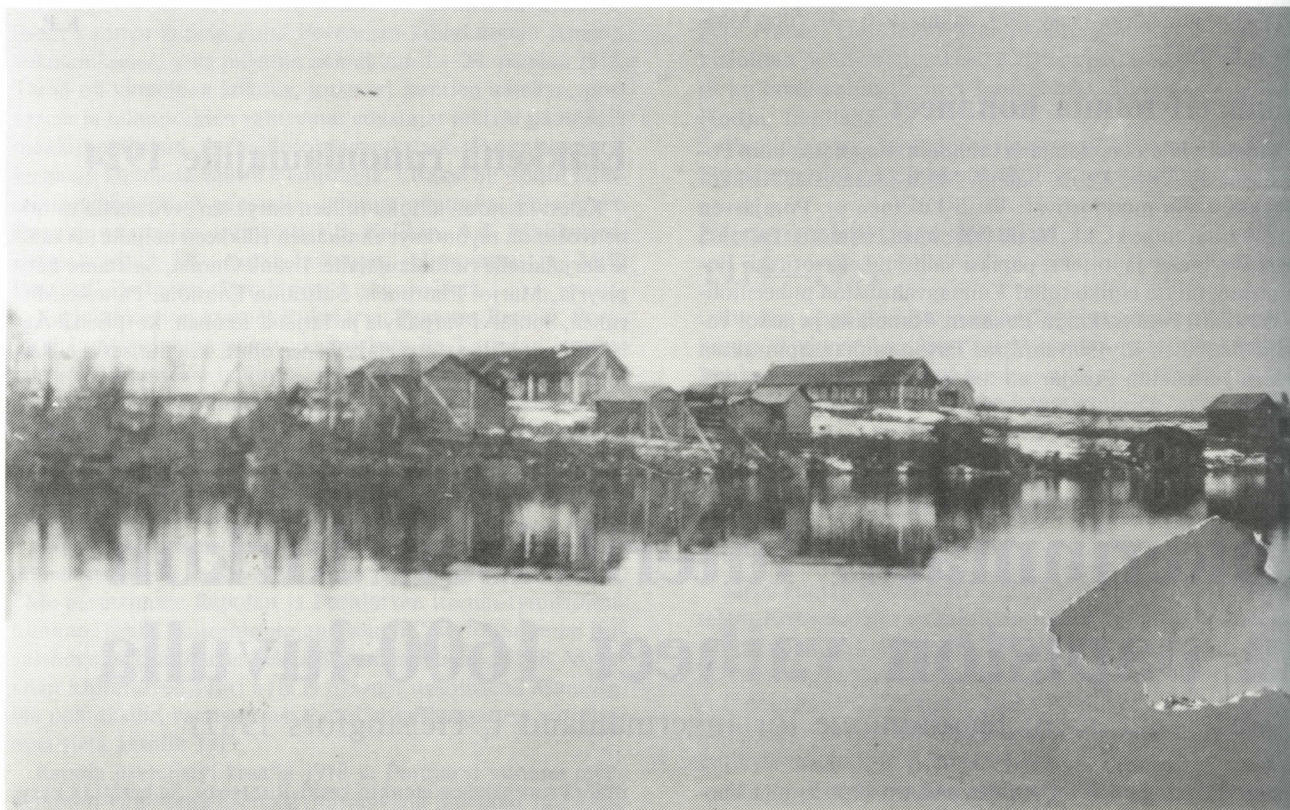

Opettajana Kuivajärvellä puoli vuosisataa sitten

Iivana Saavisen (vas.) ja Hilippä Huovisen suuret karjalaistalot rantakyläineen järveltä nähtynä.

Olisiko ollut lukuvuosi 1930—31, joka tapauksessa paljonkin ennen viime sotia, kun olin v.t. opettajana Suomussalmen Kuivajärvellä. Jo menomatka oli erikoinen ja viehättävä. Tuntui kuin olisin tullut entisille elomailleini.

Jo Suomussalmen kirkolla oli tuttuja kotikyläläisiäni, heimolaisia. Tapasin pitkästä aikaa mm. serkkuni Juakkosen Pedrin Manun, jota nyt kauppias Lusman rouvaksi karahterattiin.

Istuin Suomussalmi-Kuhmoniemi linja-autoon, joka lähti mennä huruuttamaan hyvää kyytiä Raatteeseen. Kävikin niin mukavasti, että sain siellä käydä rajavartioiden kera aivan rajaviivalla saakka. Rajan toisella puolella oli venäläinen rajavartija, vai lieneekö heitä ollut kaksikin.

Sitten matka jatkui ja linja-auto ajoi eteenpäin, kunnes tultiin Saarivaaraan. Siellä tien poskessa seisoivat kaksi uljasta rajasotilasta. He ottivat kantamukseni ja sitten painuimme korpeen. Siihen aikaan nuo tienoot olivat todellista korpea, tietä ei tietoaakaan. Matkaa Saarivaarasta Kuivajärvelle sanottiin olevan parisenkymmentä kilometriä.

Päämäärämme Kuivajärven kylä oli tuohon maailmanaikaan vielä vanhoine karjalaismallisine taloineen kuin aito vienalaiskylä. Harmaat talo kyyhöttivät järven rannalla omassa rauhassaan.

Koulurakennusta ei ollut, vaan koulu toimi Hilippä Huovisen suuressa talossa. Talo oli niin suuri, että siinä oli kolme huonetta koulua varten ja lisäksi siihen mahtui vielä rajavartiostokin; sen hallussa oli niinkään kolme huonetta.

Kaikki tuntui oikein mukavalta ja kotoiselta. Lisäksi mielialaan vaikutti varmaan sekin, että entinen kotikyläni Kivijärvi oli aivan lähellä rajan takana, vain parinkymmenen kilometrin matkan takana linnuntietä.

Kuivajärven venerannassa oli vastassa Domna-emäntä vieraita tervetulleeksi toivottamassa. Tuntui samalta kuin ennen vanhaan Kivijärvessä; tapana siellä nimittäin oli, että vieras toivotettiin tervetulleeksi vähintään portailla.

Koulutyö alkoi vähitellen luistaa. Kuinka monta oppilasta koulussa oli, en enää muista.

Entinen kotikyläni oli aina mielessäni. Asia taisi olla niin, että päässäni pyöri ajatus, jos voisi salaa käydä katsomassa noita entisiä elomaita. Domna ja Hilippä tyssäsivät moiset ajatukset alkuunsa. Kävimme kuitenkin Hietajärven rannalla katsomassa Vuokinsalmen kylää. Se oli niin lähellä järven toisella rannalla, että huhunta olisi hyvin kuulunut. — — Kuollut kylä se näytti olevan.

Kuivajärven kylä eli omaa elämänsä.

Sattui siellä hyvin surullinenkin tapaus. Niinkuin hyvin tie-

dämme karjalaiset miehet lähtivät ennen vanhaan Suomeen laukunkantoon leivänlisuketta keräämään kotona odottavalle perheelle. Niin lähti Iivana Saavinenkin toivorikkaana täl-laiselle retkelle syksyllä elonkorjuun jälkeen. Hänet kohtasi kuolema, mutta toverit toivat matkalla uupuneen kotikylän multiin. Niin hautasimme Iivanan Kuivajärven vanhaan Kal-mosuareen ikuista unta uinumaan.

Muistan tämän tapauksen erityisesti siitä syystä, että kun lauloimme haudalla ortodoksia virsiä, panin merkille, että kaikki osasivat ne erittäin hyvin laulaa.

Vielä on jäänyt mieleeni eräs huomio. Suomen puolella raja lähellä oli risti, jossa oli opresa. Ihmettelin mielessäni sitä katsellessa, ketä lienee risti niin häirinnyt, että oli pitänyt siihen ampua. Ikäänkuin ristille lohduksi repäisin pää-huivistani suikaleen, jonka tuulipaikaksi ristin poikki-pienaan kiinnitin.

Murhijärven rannalla, Miina Huovisen pirtin raunioilla vietimme muisteluhetken. Siellä olivat kerran vuosisadan alussa isäni Iivo Marttinen ja enoni Petri Lesonen syöneet kuu-lun tietäjän vieraina liharokkaa. Pikku-Miina oli itse oikein koprallaan nostellut lihapalasia heidän leipäpalasilleen. Isäni ennen vanhaan tuosta tapauksesta meille kertoi.

Miinan pirtistä oli nyt jäljellä vain rauniot, mutta niitä kat-sellessani mielessäni iloitsin ajatellessani, että tuolla se oli ta-ptahtunut.

Nyt noista ajoista on kulunut yli 50 vuotta. Sodan myrs-kyt ovat pyyhäisseet Kuivajärvenkin yli. Paljon on poissa. Lie-neekö muita muisteli-joita vielä elossa?

VIVI VUORISTO

• Tämän ja seuraavan aukeaman kuvaharvinaisuudet ovat opettaja Vivi Vuoriston arkistosta. Kopiot kuvista hän on lahjoittanut seuramme arkistoon.

Opettajattaren asuntona oli kaksi kamaria Hilippä Huovisen talossa. Seinällä olevat suuret taulut oli tarkoitettu kylän tulevaan tsiässöynään.

Hilippä Huovisen uhkeassa pirtissä oli viisi päätyikkunaa. Tilaa riitti omalle välle, rajavartiostolle ja koulullekin.

Vene lipui hiljalleen Kuivajärven tyyntä pintaa.

Kuivajärven ja Pienen Kuivajärven välisen salmen vanha puusilta; se korvattiin uudella 1938, jolloin takana näkyvään metsikköön oli jo kohonnut tsiässöynä.

Eväitä syömässä Murhijärvellä; etualalla kirjoittaja ja hänen miehensä tohtori Toivo Vuoristo, peremmällä Toarie Saavinén ja hänen tyttärensä (?) Annikki sekä Domnan nuorin poika Iipi (kaatui 1944).

Venematka jatkuu; edessä Kuivajoen suu.

Kylän mellitsä oli vähäsen Kuivajärvestä jokea alavirtaan.

Mellitsään pääsi kapeaa porrasta myöten.

Mellitsän kohdalla vesi ryöppysi padon yli ruuheen.